

Ferðin til Jan Mayen

Í frásøgnini hjá Caroline Heinesen um Óla Svend, sum varð endurgivin í greinini um hann í røðini Hendur ið Sleptu, nevndi hon um eina miseydnaða ferð hjá Óla Svend til Jan Mayen, sum kostaði pápa hennara Andreas Restorff nógvar pengar. Vit kunnu her greiða frá hesi ferðini

Dagbladet

Fyrst skal verða tikið burtur úr serpenti av grein, sum stóð í danska blaðnum Dagbladet mánadagin 7. august 1893. Her verður millum annað sagt:

Det lille Skib Prosperous (ca 60 Reg. Tons) plejer at være nr. 1 i vor Fiskeflaade. I Aar havde Uheld tvunget Kaptajnen til at gaa til England for at reparere og kom for kort Tid siden tilbage ærgerlig over at være distanceret og fast bestemt paa at finde Fisken, hvor den end maatte staa. Under Island, hvor han først søgte, vilde Lykken imidlertid ikke følge ham, og saa en skønne dag satte han Kursen mod NO, og han lod staa ud i Ishavet for en forrygende S.V.kuling.

Han havde nemlig i England faaet fat i et Kort over Øen Jan Mayen, en Ø, om hvilken han ikke vidste andet, end at den laa paa 71 G.N.B. og 40 Gr.Ø.L. og omgiven af et farligt Farvand, hvor man selv midt om sommeren kunde støde paa Is. Men han tænkte sig, at Fisken maaske stod under dette ukendte Land i store Stimer, og saa var der over Færden et skær af Æventyr, som en rigtig Sømand heroppe fra vanskeligt staar imod.

Einki land

I fem Dage og Nætter fløj den lille Slup fremad fulgt af de graadige, skumklædte Bølger, der hvert Øjeblik truede dens Agterdæk og udsatte Rorgængereren for at blive skyllet overbord. Endnu intet Land. Luften var saa tyk, at man kunde skære i den med Knive. Man saa ikke ud over Bovspyddet, havde kun Kompas og Kort at stole paa og samtidig den hyggelige Bevidsthed, at der kun behøvedes en mindre Isflage forude for at gøre en Ende paa Sejladsen.

Saa var bestikket næsten løbet ud – endnu intet Land. Uhyggen arbejdede sig frem. Dette var som Kamp mod store Jetter, der

stadig vige og dog overvælde og forfærde. Var man gaaet udenom den kun 8 Mil (35 km) lange og 2 Mil (15 km) brede Ø (vidd 372 ferkilometur, sum Streymoyggjin) og sejlede ud mod Nordpolens Is, eller vilde man i næste Minut med et Stød knuses mod Øens Klipper?

Kaptajnen gik tilvejr med sin Kikkert. Her oppe var Luften klarere. Pludselig laa foran ham ret ude et skinnende hvidt Land, paa hvis sneklædte Fjælde Midnatssolen skinnede – det var Jan Mayen.

Et døgn maatte Sluppen holde det gaaende for smaa Sejl rundt omkring Øen, hvor der var mest Læ at finde, en farlig sejlads mellem ukendte Skær og Grunde. Saa lagde Vinden sig, og Kaptejnen søgte ind paa en i kortet angiven Bugt, hvor Ankergrund skulde findes. Det viste sig imidlertid snart, at Kortet var forkert, og Baaden maatte i Vandet for at Undersøge forholdene. Det blev da en hel Opdagelsesrejse.

Dimmalætting í 1893

Søndag Morgen den 16. Juli ankrede Slup Prosperous, Kapt. O. Svendsen, her paa Rheden medbringende en del Inventarium, Proviant og Redskaber, saasom Kanoner, Harpuner, løbende Gods m.m. fra en paa Øen Jan Mayen strandet Hvalfanger Arctic af Kristiania.

Den hæver sig op til en Højde af ca 6.000 Fod og er tilsyneladende af vulkansk Oprindelse. Mellem de snedækte Højder løber grønne Dale, og midt paa Øen er en stor Indsø paa 5/4 Mils (9 km) Længde, bedækket med store Fugleflokke, mest Alker og Lomvier, aldeles tamme, saa man Med et Fleje kan forsyne sig efter Behag.

Nogle Sten, som Kaptajnen medbragte fra Øen, bestaa af Lava med Glimmer og Svolviks. Jan Mayen har i sin Tid været besøgt af en østrigsk Ekspedition for at undersøge Magnetnaalens Stilling samt i andre videnskabelige Øjemed, ligesom ogsaa den franske Fregat La Manche i fjor besøgte Øen i Videnskabens Interesse.

Funnu vrak

Kapt. Svendsen beretter, at han efter at have landsat nogle fiskere paa Island, satte Kursen mod Nordost for at forsøge Fiskeriet under Jan Mayen.

Ankommen under Øen ankrede han og gik med 6 Mand ud i en Baad for at fiske. Han opdagede da et Vrag, staaende paa Strandbredden, og gik derfor i Land for nærmere at undersøge Sagen. Vraget viste sig at være Hvalfangeren Arctic af Kristiania.

Det var et Skib paa 200 Tons, indrettet saavel til Sejlbrug som til Damp. Skibet var knækket midt over. Baadstjerne i Daviderne var alle overhalede. Det halve Dæk og en del af Bagbords Side var slaaet væk og Stormasten med Tilbehør laa langs Siden, indviklet i en masse Tovværk. En Baad fandtes paa Land mellem Vragstumperne.

Sluppens Mandskab tog nu straks fat paa Bjergningen og arbejdede Dag og Nat, tilsidst under meget vanskelige Forhold, indtil Brænding og Storm gjorde Arbejdet umuligt. Saaledes bjergede de et Dampspil, som de maatte gøre fast til fire tomme Petroleumstønder og paa den Maade Bugser ombord, da Baaden ikke kunde bære det. Desuden 9 Kanoner, 60 Harpuner foruden en Del andre Hvalredskaber, 1 Tønne Brændevin, 1 Td. Skibssøl, Flæsk, Mælk, Kaffe, Tougværk o.s.v.

Omtrent 10 minutters Gang fra Strandsstedet fandt Kaptajnen et Skur, opført af Vragstumper, der var surrede sammen med Tove. Disse Tove var temmelig nye og tydede paa, at det ikke var særdeles lang Tid siden, at de vare anbragt om Skuret, som til Nød kunde huse 4-5 Mennesker. I selve Skuret fandt man en Kasse, der da han aabnede den, lugtede stærkt af Petroleum. Endvidere udenfor Huset en itubrækket Flaske, en hel Flaske, en gammel Kjedel samt et par tomme Konservesdaaser, der syntes temmelig nye.

Kaptejnen undersøgte Stedet omkring Skuret for at opdage Spor af Mennesker eller Menneskeben men fandt intet. Kun saa han en masse Rævespor, ligesom han ogsaa iagttog store Flokke af blaa Ræve, af hvilken han skød en, hvis Skind han har medbragt. Desværre havde han kun et Skud i Bøssen med i Land. Han opholdt sig et par Dage ved Øen for at Bjærge, hvad der Bjærges kunde og forlod da Øen paa Grund af stormfuldt Vejr og høj Sø.

Fingu ikki ein fisk

Da vejret var blevet stille, om end køligt, forsøgte man at fiske. Fiskeriet gav imidlertid aldeles



Jan Mayen man hava verið eitt óunnligt stað at koma til í 1893



Kortið lýsir, hvussu langt burtur Jan Mayen var og er

intet Resultat, der blev ikke draget en eneste Fisk op.

Øen Jan Mayen er fuldstændigt ubeboet, men yder ofte Hvalfangere Læ under stormfuldt Vejr.

Kaptajnen mener, at Kortet desværre ikke er korrekt. (Hans kort er James Junray & Son, London 1892, Corrected 1893.) Denne Ukorrekthed har muligt kostet mange Menneskeliv og Tab af Ejendom, da Kysterne er fulde af Rev og Smaaholme. Blandt andet beretter Kapt. Svendsen, at Egg Island, der paa Kortet angives som en Ø, man skal have fri af Landet, naar man Ankrer, i virkeligheden er landfast.

Planter og andet Drivtømmer hidrører for en stor Del af Golfstrømmen eller den sibiriske Strøm. Men hvor mange Vragstumper, der hidrører fra Strandinger paa selve Øen, er ikke godt at afgjøre.

Kapt. Svendsen mener, at der burde oprettes Stationer paa denne Ø af Smaahytter, indeholdende Proviant og Uldtæpper o.s.v. til Ly og Hjælp for Skibbrudne, og at disse Hytter aarligt burde efterses og Indholdet fornyes. Men da

Øen ikke staar under nogen Regering, kunde jo en saadan Foranstaltning kun ske ved Initiativ af de Hvalfangerrederier, der aarlig sende deres Skibe i disse Farvande. Det var ønskeligt om denne Humane Tanke kunde realiseres.

Endnu kan der ingen Bestemmelse tages med Hensyn til Dispositionen over det bjærgede Gods, men man maa haabe, at Fiskerne faar deres Bjærgningsarbejde godt betalt, thi det har sandelig ikke været legeværk uden særlige Redskaber igjennem Brænding og høj Sø at have bragt om Bord saa svære Sager, som en del af det bjærgede er.

Men hertil kræves Handledygtighed og Snarraadighed, som maa anerkendes, hvorhos det ikke maa lades ude af Betragtning, at en Maaned af den bedste Fisketid herved er gaaet tabt.

Med denne last kom Skibet heldigt hertil. Er Fortjenesten end mindre en god Fisketurfangst havde givet, saa er Fornøjelsen saa meget desto større og den modige Kaptajn og hans Mandskab er Dagens Helte.

